

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 06.10.2026

Av. Mahmut TANAL
YENİ Parti Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa, Türkiye'nin başlıca Antep fıstığı üretim merkezlerinden biri olmasına rağmen üreticinin elde ettiği gelir yalnızca üretim miktarına değil; işleme, depolama, paketlenme ve pazarlama zincirinde ne ölçüde söz sahibi olduğuna da bağlıdır. Küçük ve orta ölçekli üreticilerin bu aşamalara tek başına yatırım yapması güç olduğundan üretici birlikleri ve tarımsal amaçlı kooperatiflerin etkinliği önem taşımaktadır.

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu kapsamındaki örgütlenmenin amacı, üreticilerin ekonomik menfaatlerini korumak ve ürünlerini daha güçlü koşullarda değerlendirebilmelerini sağlamaktır. Anayasa'nın 45'inci maddesi uyarınca üreticinin korunması ve tarımsal üretimin değerlendirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması devletin yükümlülüğündedir. Şanlıurfalı Antep fıstığı üreticisinin yalnızca ham ürün satıcısı olarak kalmayıp ürünün oluşturduğu katma değerden daha fazla pay almasını sağlayacak örgütlenme ve yatırım altyapısının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Şanlıurfa'da Antep fıstığı üretimi veya pazarlanması alanında faaliyet gösteren tarımsal üretici birliği, tarımsal kalkınma kooperatifi ve diğer tarımsal amaçlı örgütlerin sayısı ile toplam üye sayıları kaçtır? Antep fıstığı üreticilerinin ne kadarı bu kuruluşlara üyedir?
2. Bu üretici örgütlerinden kaçının Antep fıstığına yönelik ortak kavlatma, kurutma, kırma, paketlenme, depolama veya pazarlama tesisi bulunmaktadır? Söz konusu tesislerin toplam kapasitesi nedir?
3. Şanlıurfa'daki Antep fıstığı üretici örgütlerine 2022-2026 döneminde işleme, paketlenme, depolama, ortak makine-ekipman veya pazarlama yatırımları için Bakanlığınızın destek programlarından toplam ne kadar hibe veya destek sağlanmıştır? Kaç örgüt bu desteklerden yararlanmıştır?
4. Küçük üreticilerin ürünlerini aracılara zorunlu olarak satmak yerine üretici örgütleri üzerinden doğrudan tüketiciye, perakende zincirlerine veya işleme tesislerine ulaştırmasını sağlayacak kısa tedarik zinciri, ortak satış, ortak marka ve ortak ambalajlama modeli Şanlıurfa'da uygulanmakta mıdır? Uygulanıyorsa kaç üretici bundan yararlanmaktadır?
5. Şanlıurfa'daki Antep fıstığı üretici örgütlerinden kaçını Bakanlığınızın tarımsal amaçlı örgütlerin derecelendirilmesi sistemi kapsamında değerlendirilmiş ve kaçını birinci derece tarımsal örgüt belgesi almaya hak kazanmıştır? Bu örgütler ilave destek veya düşük faizli kredi avantajlarından ne ölçüde yararlanmıştır?

6. Şanlıurfalı Antep fıstığı üreticisinin yalnızca ham ürün satışından değil; işleme, paketlenme, depolama ve pazarlama aşamalarında oluşan katma değerden de pay almasını sağlayacak, üretici örgütlerini esas alan özel bir kooperatifçilik ve yatırım modeli üzerinde çalışılmakta mıdır? Varsa uygulama takvimi ve öngörülen destekler nelerdir?